

## Referat – Det Grønne Råd møde d. 22. maj 2024

### Deltagere:

Kim Lykke, Udvalgsformand  
Bjørn Jensen, Byrådsmedlem  
Luise Pape Rydahl, Direktør for Udvikling og Kultur  
Anita Søholm, Byrådsmedlem  
Jørgen Ivar Brus Mikkelsen, Byrådsmedlem  
Jesper Yde Knudsen, Byrådsmedlem  
Morten Hundahl, Syddjurs Kommune  
Morten Aakjær Jørgen, Syddjurs Kommune  
Annette Limborg Madsen, Syddjurs Kommune  
Maria Nørmark, Syddjurs Kommune

Rønde Distriktsråd, Morgens Frederiksen  
Ebeltoft Distriktsråd, Maja Bruun-Schmidt  
Ebeltoft distriktsråd, Maria Nielsen  
DOF syddjurs, Joy Klein  
Kolindsunds venner, Thøger Pauli  
Kolindsunds Venner, Iver Kannegård  
Danmarks Jægerforbund, Raidar Lænø  
Ebeltoft Amatør Fritidsfiskeforening, Kaj Larsen  
Karpenhøj Naturcenter, Lars Bøgh  
Nationalparken Mols Bjerger, Thomas Stampe  
Syddjurs Vandråd, Peter Johan Bruun  
Thorsager Distriktsråd, Troels Nautrup  
Casper Foged Gommesen  
Friluftsrådet Østjylland, Flemming Hørsted

#### 1. Velkommen

Luise Pape Rydahl er ny direktør for Kultur og Udvikling og startede pr. d. 01. januar 2024.

#### 2. Status og erfaringer med affaldssortering v/Direktør Morten Therkildsen, Reno Djurs I/S

Affaldssortering tager udgangspunkt i National Klimaplan.

Affaldssortering er udviklet i samarbejde mellem Reno Djurs gik med Favrskov forsyning, Kredsløb og Renosyd, som stadig fungerer i dag. Deres koncept er det største på landsplan.

Affaldssortering blev "først" blev rullet ud i 2023, fordi lovgivning først blev kendt i 2021, og det tog tid at få de politiske og økonomiske godkendelser, og implementere projektet rigtigt. Herunder er der blevet gjort mange overvejer over beholderne udformning.

Det er en udbredt forestilling, at affaldet blandes sammen. Dette er ikke tilfældet.

Udviklingen af sortering blandet borgerne viser: Maj 2023: meget lidt sortering og december 2023: stor sortering. Konklusion: det virker og folk har taget sortering til sig.

Affaldskurven er knækket, hvilket betyder at der er mindre affald og derfor er der stor genanvendelsesprocent.

Spørgsmål: er det rigtig sorteret af borgerne? Svar: ja, det er rigtig sorteret, men små mængder "fejl".

Spørgsmål: Kan man sortere forskellige fraktioner plast? Svar: en del af plastkvaliteterne er så dårlige, at de ikke kan genanvendes, men der bliver genanvendt omkring 60 % af plasten, hvilket skyldes teknologien. Men noget plast er så dårlig kvalitet, at det ikke kan genbruges.

Tekstilaffaldet er en "gyser", fordi der ikke er efterspørgsel på de produkter, som skabes af tekstiler. Derfor oplagres tekstilaffaldet, og man venter og ser om der kommer en markedstræk der kan aftage det.

Spørgsmål: hvor ender det så? Svar: det ligger lagret i den virksomhed som Reno Djurs har indgået samarbejde med.

Spørgsmål: kan den lokale virksomhed tage det (f.eks. NewRetex)? Svar: Reno Djurs lavede et udbud og en anden virksomhed har vundet opgaven. De har indgået en kontrakt og derfor kan de ikke lave det om.

Spørgsmål: først: tak fordi vi kan komme af med affaldet på en fornuftig måde. Hvorfor har man ikke lavet en "affalds-ø" ved sommerhusområderne for at spare tid og brændstof ved afhentning?

Svar: der er flere elementer; 1) Lovgivningen siger at affaldet skal hentes på matriklen og 2) det er også et politisk ønske, fordi det giver renere affald og 3) Reno Djurs ejer ikke områder hvor der kan etableres disse "øer" til affaldssortering. Det har ikke været Reno Djurs' opgave at finde fælles løsninger.

### 3. Naturpulje projekter

#### a. Gennemgang af indkomne projekter

De indkomne ansøgninger til Naturpuljen 2024 kan ses på Syddjurs Kommunes hjemmeside på Åben Indsigt på sags nummer: 24/7551, eller via. link:

<https://aabenindsigt.syddjurs.dk/sag/24/7551>.

Naturteamet præsenterer projekterne uden administrationens anbefalinger. Det Grønne Råds bemærkninger vil blive oversendt, så de kan indgå i Natur-, teknik- og miljøudvalgets politiske behandling af projektet

Kommentar fra Det Grønne Råd til vurdering: næste gang må kriterierne også gerne sendes med sammen med projektbeskrivelserne.

#### b. Det Grønne Råd kommer med kommentarer

Spørgsmål: hvor mange penge er der i puljen i år? Svar: 450.000 kr.

Spørgsmål: hvor længe skal projekterne køre? Svar: omkring 5-7 år.

Spørgsmål: hvad er processen efter Det Grønne Råds møde og kommentarer? Svar: alt kommer til politisk behandling, og her vælges, hvilke projekter der får tildelt midler.

**Note:** Syddjurs Kommune gennemgår altid lovgivningen angående et projekt, inden det indstilles til politisk behandling. Et projekt kan ikke gennemføres, uden at alle nødvendige godkendelser er på plads.

#### Projekt 1

Kolindsunds Venner: spændende projekt pga. turisme.

Danmarks Jægerforbund: Det er ikke et ægte naturprojekt. Det er spændende men fremmer ikke biodiversiteten.

DN: hvad har det med natur at gøre? Det er turisme og kultur. Vi skal tænke større end bare kunst. Måske den er død pga. fredninger m.m.

DOF: de vil promovere kultur og skulpturer og har fået natur med ind. Hvad med fredningen der tager hensyn til udsigt.

#### Projekt 2

Danmarks Jægerforbund: spændende, men er det for at skabe og udvikle natur og truede arter?

DOF: kan godt lide det. Det genskaber noget natur vi er interesseret i med sandflader. Det kan fungere som spredningskorridor til Boeslum Strand.

#### Projekt 3

Ingen kommentarer

#### Projekt 4

Danmarks Jægerforbund: der er noget der kan fastholde eksisterende natur, men er der noget egenbetaling? Det er et område med truede arter.

DN: det er en privatejet ejendom, hvorfor gør de det ikke bare uden at søge? Har de ikke midlerne selv?

Syddjurs Kommune: der kommer muligvis nogle tilskudsordninger som vi kan anbefale dem i stedet, men vi kender dem ikke endnu.

#### Projekt 5

DN: godt med haveprojekter fordi det batter noget i haverne. Godt med formidling og mentalitetsændring. Den her stemmer DN på.

Kolindsundsvenner: hvor er budgettet? Hvad skal pengene bruges til?

Svar fra Syddjurs Kommune: der er et politisk ønske om, at vi skal gøre mere for vilde haver, og vi kom i kontakt til en lokal antropolog, som er god til mennesker (Maria Nielsen). Maria Nielsen forklarer kort: Det bliver en kampagne med både små og store tiltag, og hvor projektet tages i overkommelige bidder. Vil gerne ændre holdningerne til vild have m.m. Der skal laves noget formidling og laves nogle film, men budgettet er ikke færdigt endnu, da hun ikke vidste, at projekterne blev præsenteres i dag. Pengene skal bruges til: kampagne, samarbejde med Reno Djurs ang. f.eks. kvashegn, formidling til borgerne, organisering af nogen ture til inspiration og noget materiale til formidlingen. Hendes antropolog baggrund er god til at få mennesker med, og hun kender til, hvor svært det er at ændre holdningerne.

Jesper, byrådsmedlem: informationen skal målrettes, så man ser, hvad der er brug for lokalt, og til at få sammenhængende arealer, f.eks. mellem natur og haver.

DN: vi gør også meget med klistermærker, skilte og information på planter i butikkerne. Derfor bør der bruges penge på formidling og information.

Syddjurs Vandværk: der er også planter der er giftige, kan deres gift trænge ned i grundvandet? Syddjurs Kommune: Forurening af grundvand kan forekomme i forbindelse med rydning af ørnebregne, som ikke indgår i biodiversitetsprojekter i haver. Mens de planter, man arbejder med i vilde haver, er hjemmehørende arter, der har eksisteret i tusindvis af år, og næppe vil medføre forurening af grundvandet.

Hæfte fra Norddjurs der kan inspirere til mere natur i haverne:

[https://norddjurs.dk/Media/637879466424052846/Giv-plads-til-liv\\_9\\_7\\_21.pdf](https://norddjurs.dk/Media/637879466424052846/Giv-plads-til-liv_9_7_21.pdf)

#### 4. Situationen i kommunen efter rekord mængde regn

Vildeste vinter nogen sinde og kæmpe mængder vand.

Regnmængderne er steget voldsomt de seneste år.

I forvaltningen plejer vi godt at kunne følge med, men i år har det været voldsomt. I foråret 2024 så vi, at grundvandet er steget, og så kom der stormflod i januar igen. Nu har der været tørt i 30 dage, og nogen snakker om tørke, og nogen steder er de begyndt at markvande.

Skader: erosion, fx i Thorsager. Meget § 3 natur drukner i sediment. Sandflugt ud i vandløbene, der indebærer risiko for at påvirke fiskeyngel. Næringsstofferne og kemi fra markerne kommer steder hen, hvor vi ikke ønsker det. Fortsætter det, så risikerer vi iltsvind.

Vi har ikke været gode til at afsætte midler til klimatiltag, og det er der nu fokus på. Det er store beløb, der skal bruges til klimatilpasning, men vi skal jo også starte et sted.

#### **Bemærkninger:**

Syddjurs Vandværk: grundvandet er steget 5 meter.

Spørgsmål: er der gang i noget? Svar: ja, der er en klimahandlingsplan, men vi har aldrig før set denne situation, og derfor skal vi tænke anderledes.

Luise, Direktør: der er afsat penge til en klimatilpasningsplan, der skal beskrive, hvordan vi gør, og hvordan vi prioriterer.

Jesper, Byrådsmedlem: økonomiudvalget snakkede også om klimatilpasning og har sagt ja til at se på forslag.

Danmarks Jægerforbund: at kombinere klima og naturforbedrende tiltag kunne være spændende.

#### **5. Kolindsund - Klima, turisme, biodiversitet og miljø v/Thøger Trolld Pauli, Kolindsunds venner (Kv)**

Arbejder for at gendanne Jylland Største sø på 25 kvadratkilometer.

Kv ser det som deres fornemmeste opgave at "holde gryden i kog", da de ikke selv har økonomi til selv at gendanne søen.

Deres fokusområder i 2024: klima, biodiversitet, havmiljøet og oversvømmelse af Grenaa.

Myte: flere huse og gårde vil blive oversvømmet. Nej siger Kolindsundsvenner: få gårde vil blive oversvømmet, og resten kommer til at ligge ned til vandkanten.

Myte: det bliver en lav "myggesø". Nej til kolindsundsvenner: den bliver dyb.

Der vil spares 280 tons N pr. år, hvis Kolindsund gendannes, hvilket vil opfylde de krav, der er til reduktion af udledning af kvælstof.

Derudover er der også en reduktion på 44.000 tons CO<sub>2</sub>. Derudover bruger pumperne en del strøm, og der er et stort arbejde med vedligehold af pumper, grøfter m.m.

Spørgsmål: hvad vil en 100års hændelse i Grenaa med ødelæggelser koste? Kolindsundprojekt kan muligvis være en del af løsningen. Vejle har prøvet at beregne omkostninger ved at Vejle Å gik over sine bredder. Det resulterede i meget voldsomme udgifter. Svar: god ide at lave beregningerne for situationer med klimasikring og uden klimasikring.

Jørgen Iver, Byrådsmedlem: konklusionen i kommunens rapport var, at Kolindsund ikke er interessant som opstuvning, men naturen er godt nok argument til at bære et projekt

Morten Hundahl: vi har lavet flere beregninger, der viser, at Kolindsund ikke kan anvendes til klimasikring, hvis der kommer stormflod fra Kattegat, fordi det er for smalt. Hvis man vil genoprette Kolindsund, så skal det være pga. naturgenopretning. Hvilket er et godt argument. Men, regnestykket er svært at lave, og der er mange ting i spil.

Kolindsunds venner: Realdania har lavet en rapport, der viser, at Grenaa vil lide det største værditab. Måske rapporten ikke har taget hensyn til det.

#### **6. Forslag til ekskursion 2024**

Strandeng lavet af Det Blå Råd?

Græsningsprojekt lavet ved Skødshoved

Udflugt til Kolindsund, f.eks. Fannerup Pumpestation

Udflugt til et naturpuljeprojekt.

**7. Forslag til dagsordenpunkter til efteråret 2024**

Blåt Råd status på havsamarbejdet

**8. Eventuelt**

Ingen bemærkninger fra Det Grønne Råd